

SERİ
SERIES
SERIE A
SÉRIE

CİLT
VOLUME
BAND 28
TOME

SAYI
NUMBER
HEFT 1
FASCICULE
1978

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ORMAN FAKÜLTESİ
DERGİSİ

**REVIEW OF THE FACULTY OF FORESTRY,
UNIVERSITY OF ISTANBUL
ZEITSCHRIFT DER FORSTLICHEN FAKULTÄT
DER UNIVERSITÄT ISTANBUL**

**REVUE DE LA FACULTÉ FORESTIÈRE
DE L'UNIVERSITÉ D'ISTANBUL**

TÜRKİYE'DE DOĞAYI KORUMA YÖNÜNDEN NESLİ TÜKENMEKTE OLAN HAYVANSAL VARLIKLAR¹

Prof. Dr. Savni HUŞ²

Kısa Özet

Bu yazıda Türkiye'de doğayı koruma yönünden nesli tükenmekte olan hayvansal varlıkların yok olma nedenleri ve bunu yasal ve mevcut tabiatı koruma kuruluşlarının aldığı tedbirler yoluyla önleme çareleri üzerinde durulmuş, ayrıca Türkiye'de korunması ve üretilmesi kesinlikle zorunlu olan hayvan türleri belirtilmiş ve bu hayvanların üretilmeleri ve korunmaları için Orman Bakanlığı Milli Parklar ve Avcılık Genel Müdürlüğü tarafından Türkiye'nin ekolojik koşullarına uygun olarak kurulmuş olan üretme ve koruma alanları ile Milli Parklar ve nitelikleri hakkında bilgi verilmiştir.

GİRİŞ

Biz Türkler ashında Doğayı seven ve ona saygı ile bağlanan bir milletiz. Bu sevgi ve saygının kökleri, Dini ve Coğrafi koşullar ve nedenlerle ilgili olarak tarih öncesi çağlara kadar uzanır. Nitekim İslâmiyetten önce Türkler tarafından kabul edilmiş olan dinlerde Tanrı olarak tanınan varlık, genellikle Dağ, Kaya, Su, Bitki ve Hayvan gibi doğa parçalarıdır. Türk Mitolojisi'nde, Folkloründe ve güzel sanatlarında ağacın, ormanın ve çeşitli şekilleri ile doğanın büyük bir yeri vardır. At'ı, Köpeği, Koyun ve Keçiye evcilleştiren, birçok bitkileri islah ederek tarıma elverişli bir duruma getiren, yabancı ağaçları meyveleri ile, otları çiçekleri ile dünyaya tanıtan ve dağıtan Türklerdir. Bilindiği gibi Türk Tarihinin bir devresinde bağ ve bahçe sanatındaki ve çiçek kültüründeki zevk çok yükselmiş ve incelmıştır. Bu devir, o zamanı simgeleyen çiçeğin adı ile «Lâle Devri» olarak anılır.

Ancak, zamanla bu kıvanç ve gururla anılan şerefli dönemi gölgeleyen bir gerileme devri başlamış ve Türk'ün bu milli vasfı ve niteliği eskiye oranla hayli azalmıştır. Yer yer çıplaklaşan dağlar, ovalar, dejenere olmuş otlaklar ve başı boş akan sular bu gerçeğin üzücü birer tanığı olmuşlardır.

Anadolu'nun göklerinde uçan, kırlarında, ormanlarında dolayan değerli ve nadide av hayvanları, denizleri, gölleri ve akarsuları süsleyen, zenginleştiren balıkları gün geçtikçe azalmıştır.

¹ Bu yazı 6 - 11 Haziran 1976 tarihleri arasında Antalya - Side'de yapılan UNESCO - MAB İnsan ve Blyosfer Programı Bilimsel toplantısında tebliğ olarak sunulmuştur.

² İ.O. Orman Fakültesi Orman Ürünleri Kimyası Kürsüsü, İstanbul.

Türkiye, coğrafi yapısı bakımından genellikle engebeldir. Ve Topraklar büyük bir çoğunlukla meyilli yerlerde. İklim koşulları bir çok yerlerde elverişsiz ve hasındır. Doğa koşullarının bu olumsuzluğuna karşın ne yazık ki ormancılık, hayvancılık, tarım ve madencilik gibi toprak üzerinde çalışılan alanlarda koruyucu tedbirlere yeterli kadar baş vurulamamış ve memleketin bir çok yerlerinde şiddetli su ve rüzgâr erozyonları hüküm sürmüştür. Anadolu'nun toprak, su, orman ve otlakları gibi ana doğal kaynakları, tarihi çok eskiye dayanan devirlerden beri nasıl kötüye kullanılmış ise karada ve suda yaşayan av hayvanları da aynı şekilde himayesiz kalmışlardır. Özellikle avlanma araçlarındaki teknik yenilikler Anadolu'ya özgü nadir av hayvanlarımızın ve balıklarımızın neslinin ortadan kalkması ve yok olması tehlikesinin nedeni olmuşlardır.

Bununla beraber geçmişin bu kötü örneklerini ortadan kaldırmak ve sürdürülmekte olan doğayı tahrip eden olayları önlemek bakımından Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri 1923 yılından beri eğitsel, kültürel, sosyal ve ekonomik alanlarda büyük çabalara girişmiş bulunmaktadır.

Doğal kaynakların korunması ve bunun belirli bir yasa anlayışı ile ele alınması ilk olarak Kara Avcılığı Kanununun çıkarılması ile ortaya konulmuştur. Bugünkü bilimsel görüşümüzle bazı eksik ve hatalı yönleri bulunmakla beraber halen yürürlükte olan 3167 sayılı Kara Avcılığı Kanunu, yayınlandığı tarihteki anlayış açısından da bir reform kanunu sayılabilecek niteliktedir.

Bununla beraber Kara Avcılığı Kanunu, memleket avcılığını istenilen gerçek niteliğine ulaştırmak üzere ilgili Bakanlıklar, Üniversiteler ve Avcılık Derneklerinin oluşturduğu bir istişari toplantıda yeniden ele alınmış ve Parlemantoya sunulmak üzere bir kanun tasarısı hazırlanmıştır. Bu tasarı, yürürlükte olan Kara Avcılığı Kanunundan, bilimsel ve teknik tarifler, avlanacak araziye ait sınırlayıcı maddeler, denetleme, kontrol, av amenajmanı ve av hayvanlarının üretilmesi, av işlerini yürütme organları ve cezai hükümlerdeki değişiklikleri ile çeşitli yönlerden farklı bir durumda bulunmaktadır.

TÜRKİYE TABİATINI KORUMA İLE İLGİLİ YASALAR VE KURULUŞLAR

Doğayı korumanın ileri bir sosyal ve kültürel hareket olarak Türkiye'de ele alınması ve fikri yönden işleniş çok yenidir. Doğayı korumanın Türkiye'de modern anlamda ele alınarak işleniş, 1940 yıllarında başlamış ve bazı yazarlar bu konuda eserler, dergi ve gazetelerde makaleler yayınlamak suretiyle Hükümetleri ve halkı bu konuda uyarmaya çalışmışlardır.

Geniş anlamda doğayı korumanın bir kanun içerisinde yer alması, ilk defa, 1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununa, orman rejimine giren alanlarda olmak şartı ile, Milli Parklar hakkında bir hüküm konması suretiyle olmuştur. Bu yeni hükümden faydalanmak suretiyle Türkiye'de bugüne kadar kurulan Milli Parkların sayısı 16 olup, kapladıkları genel alan da 236.015 hektar kadardır.

Milli Parklar ve Tabiatı koruma sahası dışında olmak üzere ayrıca ormanlık bölgelerin çeşitli yerleri içerisinde 184 adet halk için dinlenme ve gezinti yerleri de açılmıştır.

Türkiye'de halen mevcut Milli Parkların adları ve buldukları bölgeler aşağıda verilmiştir.

Milli Parkın adı :

Yozgat Çamlığı
 Karatepe - Aslantaş
 Soğuksu
 Kuş cenneti
 Uludağ
 Yedigöller
 Dilek yarımadası
 Spil dağı
 Kızıldağ
 Termessus
 Kovada
 Munzur vadisi
 Olimpos - Beydağları
 Gelibolu yarımadası
 Köprülü Kanyon
 Iğaz dağı

Bulunduğu yer :

Yozgat
 Adana
 Ankara
 Balıkesir
 Bursa
 Zonguldak
 Aydın
 Manisa
 Isparta
 Antalya
 Isparta
 Tunceli
 Antalya
 Çanakkale
 Antalya
 Kastamonu

Orman Bakanlığı bünyesi içerisinde bu kere yeni bir Genel Müdürlük olarak katılmış bulunan Milli Parklar ve Avcılık Genel Müdürlüğü, doğayı korumada Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin verdiği önemi simgeleyen takdire değer bir kuruluş olarak yer alacak ve yapılacak çalışmalarla Milli Parkların sayıları ve teşkilâtlandırılması daha bilinçli bir şekilde organize edilmiş bulunacaktır.

Türkiye'de doğayı koruma konusu ile doğrudan doğruya veya dolaylı olarak ilgili devlet teşkilâtı dışında da bazı kuruluşlar bulunmaktadır. Bunlar içerisinde çağdaş anlamda ilk tabiatı koruma derneği olarak kurulan ve 1955 yılında Ankara'da kurulmuş ve diğer illerde de şubeleri bulunan «Türkiye Tabiatını Koruma Derneği» ile 1975 yılında kurulan «Türkiye'de Doğayı Koruma Vakfı»dır.

Türkiye tabiatını koruma alanında yerli bilim adamları, kamu ve özel kuruluşların son 20 yıl içerisindeki bilinçli çabaları yanında özellikle bu çalışmalara katkıda bulunmak üzere faaliyetler gösteren dış memleketlerin tabiatı koruma ve özellikle fauna ile yakından ilgilenen kuruluşları ve bilim adamları da mevcuttur.

Bu meyanda 1967 yılında Türkiye'de, Uluslararası Tabiat ve Tabiat Kaynakları Koruma Birliği (IUCN) Ekolojik Komisyonunun Islak Sahaların Korunması Teknik Toplantısı (IUCN Ecology Commission Technical Meeting on Wetland Conservation) yapılmıştır. Bu toplantıda özellikle Türkiye'de mevcut ıslak sahalardan çok yönlü bir faydalanmayı imkân dahiline koymak üzere bu sahalarda MAR Projesinde yer almasının öngörülmesi ve Türkiye'deki ıslak sahalarda üzerindeki araştırmaların yapılmasını sağlayacak olan bir araştırma merkezinin Türkiye'de kurulması hususunun tavsiyeler arasında yer alması, toplantının Türkiye bakımından alınan en verimli bir kararını teşkil etmiş bulunmaktadır.

Türkiye, ayrıca Paris Konvansiyonu olarak tanınan Milletlerarası Kuşları Koruma Anlaşmasını 1956 yılında imzalamış ve bu karar, Türkiye Parlementsosuna onaylanmıştır. Böylece Türkiye, yaban hayvanlarının korunması bakımından (F.A.O.) (I.U.C.N.) (I.W.R.B.) ve (C.I.C.) organizasyonları ile iyi ilişkiler kurmuş bulunmaktadır.

TÜRKİYE'DE FAUNA'NIN KORUNMASI İLE İLGİLİ YENİ GİRİŞİMLER

Türkiye'nin son yıllarda gerek Milli, gerekse Uluslararası alanlardaki faaliyetlerinin başlıca amacı, yok olmaya yüz tutmuş olan çeşitli hayvan nesillerinin korunmasını sağlamaktır. Bu maksatla Milletlerarası kuruluşlarla da işbirliği yapılmak suretiyle Orman Bakanlığı tarafından bugüne kadar Anadolu'nun 28 yerinde Av Hayvanlarını koruma alanları, 15 yerinde de Av Hayvanları Üretme istasyonları kurulmuş ve bunların sayılarının artırılması üzerinde Milli Parklar ve Avcılık Genel Müdürlüğünde yeni projelerin hazırlanmasına başlanmış bulunmaktadır.

Türkiye'de korunması ve üretilmesi gereken birçok yaban hayvanları bulunmakla beraber bunlar arasında bugün için korunması ve üretilmesinde kesin bir zorunluk olanlar şunlardır :

- Alageyik (Dama dama)
- Ceylân (Gazella subgutturosa)
- Anadolu yaban koyunu (Ovis m. anatolica)
- Geyik (Cervus elaphus)
- Çengel boynuzlu dağ keçisi (Rupicapra rupicapra)
- Bezoar keçisi (Capra aegagrus)
- Karaca (Capreolus capreolus)
- Pars (Panthera pardus tulliana)
- Karakulak (Caracal caracal)
- Kelaynak (Geranticus eremita)
- Urkeklik (Tetraogallus caspius)
- Kafkasya Huş tavuğu (Lyrurus mlokosiewiczii)
- Sülün (Phasianus colchicus)
- Turaç (Francolinus francolinus)
- Mezgeldek (Otis tetra orientalis ve Otis tarda tarda)
- Alabalık (Salma trutta)

Bu hayvanların bir kısmı rezerve ve üretme alanları dışında da birer yaban hayatı koruma sahası olarak önemli olması nedeniyle Milli Parklar içerisinde de korunmaktadır. Örneğin, Dilek yarımadası Milli Parkında Pars; Yedigöller Milli Parkında Geyik, Karaca, Karatepe - Aslantaş Milli Parkında Karaca ve Turaç ve diğer Milli Parklarda da ekolojik koşullara uygun olarak çeşitli av hayvanları ve yırtıcı kuşlarla gerek milli parkların gerekse rezerve üretme sahalarının bir kısmının içerisinde bulunan tatlı ve akarsularda yaşayan Alabalık (Forelle) bunlar arasında bulunmaktadır.

Özellikle Akdeniz rejyonu ile güney doğu Anadolu'nun ekolojik koşullarında yaşama ortamı bulan ve korunmalarında mutlak zorunluk bulunan hayvanlar arasında memelilerden Alageyik, Yaban keçisi, Ceylân, kuşlardan Turaç, Urkeklik ve Kelaynak gibi gerek bilimsel yönden gerekse Turizm Ekonomisi açısından önemli hayvanlar bulunmaktadır.

Alageyik (Dama dama L.) : 1877 yılında Alston ve Danford tarafından güney Anadolu yaylalarında çok miktarda bulunduğu bildirilmiş olan bu hayvanın, arada geçen uzun bir süre içerisinde yok olacak derecede imha edildiği ve Ellerman ve M. Scoot'ın 1966 yılındaki kitabında bu hayvanın Anadolu'daki bugünkü durumunun belirsiz olduğunun kaydedildiği görülmektedir.

Bununla beraber 1964 yılında Orman Fakültesi ve Orman Genel Müdürlüğünce ortaklaşa yapılmış bulunan bir durum tespiti çalışmaları sonunda bu hayvanın Antalya'nın Düzlerçamı ormanlarında, Melli ve Çandır bölgelerinin Aksu vadisindeki ormanlarında; Manavgat'ın Karabük bölgesi, Ballıbucak serisi sınırları içerisindeki Olukköprü mevkiinin turistik önemi olan tarihi Zerk harabelerine kadar uzanan alan ile Taşağıl ve Avson bölgeleri arasındaki Kapan adı ile anılan alanlarda bu hayvanın ve dağ keçilerinin bulunduğu saptanması üzerine 1966 yılında 14.000 hektar genişliğindeki bir alan Alageyik ve Yaban keçisi için bir koruma sahası ve Antalya'nın Düzlerçamı mevkiinde de 1967 yılında 38 hektarlık bir saha içerisinde de Alageyik üretme alanı kurulmuş bulunmaktadır. Bunun dışında Isparta'nın Eğridir İşletmesi sınırları içerisindeki Kovada mevkiinde de 7.000 hektarlık bir alan 1967 yılında Alageyik için koruma alanı olarak ayrılmıştır. Ayrıca Muğla - Gökova ve Muğla - Marmaris'te de Alageyik üretme istasyonları kurulmuştur.

Ceylân : Dünya üzerinde bulunan 6 Ceylân türünden kursaklı Ceylân (*Gazella Subgutturosa Guldenstaedt*) özellikle Urfa'nın Ceylânını Devlet Üretme Çiftliğinde 26 hektarlık bir sahada korunmakta ve üretilmektedir.

Turaç (*Francolinus francolinus francolinus* L.) : Anadolu'nun Haruniye, Osmaniye, Amik ovası, Tarsus'un Karabucak ormanları, Kadirli ve Maraş'ın aşağı Andırın bölgelerinde yaşamakta ve buna göre batı, güney ve kısmen de güney doğu Anadolu bu kuş'un vatanı olarak tanınmaktadır.

Turaç etinin lezzetli oluşu nedeniyle avcıları peşinden yıllarca çok koşturmuş ve bu bakımdan adı geçen bölgelerde miktarı azalmış bulunan, korunmaya muhtaç bir kuşumuzdur.

Türkiye'nin turistik önemi olan kuşlarından birisi ve çok nadidesi olan Turaç'ı korumak ve üretmek üzere Orman Genel Müdürlüğünce 1969 yılında Mersin'in Tarsus bölgesinde 1.600 hektarlık bir alan Turaç'ı koruma, Karabucak bölgesindeki 1 hektarlık alan da üretme yeri olarak ayrılmış bulunmaktadır.

Urkeklik (*Tetraogallus caspius* (Pallas)) : Türkiye'de kuzey, kuzey doğu ve Torosların yüksek kesimlerinde dağ keçilerinin bulunduğu 2500 - 3000 m. yüksekliklerinde yaşayan ve orta büyüklükteki bir Hindi kadar, 3 - 4 kilo ağırlığında bulunan bir kuştur. Blyotop'u bakımından henüz yeteri derecede incelenmemiş bulunan ve bu nedenle gerek bilimsel gerekse turistik yönden ilginç olan bu kuşun, korunması ve üretilmesi amacı ile Orman Genel Müdürlüğünce Mersin'in Cehennemdere yöresinde 15.000 ve Adana'nın Karanfil dağı yöresinde de 10.000 hektarlık bir alan içerisinde yaban keçilerini de içine alan bir koruma alanı ayrılmış bulunmaktadır.

Kelaynak (*Geraniticus eremita*) : Eskiden Avrupa'nın güneyinde dahi bulunan fakat nüfusun artması ve fabrikaların çoğalması ile güneye doğru inerek Yugoslavya ve Türkiye'ye kadar çekilmiş ve halen son durak yeri olarak Urfa'da, Birecik'de kuluçkaya yatmakta olan ve yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalan bir kuştur. Nitekim 1953'de Birecik'de 200'den fazla çift bulunmakta iken halen 35 adet kuluçkaya kadar azalmış bulunmaktadır. Buna neden olarak kuluçka merkezlerinin insanlar tarafından işgal edilmesi ve tarımda kullanılan mücadele ilaçları gösterilmektedir.

Birecikli bu hayvanı kutsal bir kuş olarak saymaktadırlar. Bu hayvanın Birecik'e gelmesi, kuşın sona ermesi ve baharın başlaması demektir. Bir rivayete göre.

Kelaynak'ın Birecik'e dönüşü, Nuh'un gemisinin tuğyandan kurtuluşu ve selâmete erişmesi ile ilgilendirilmektedir. Yöresel halk bu günü törenlerle kutlar.

Doğayı koruma ve çevre sorunları yönünden hayvansal varlıklar dışında üzerinde önemle durulması gereken ve güney batı Akdeniz rejyonu ile özellikle Ege bölgesinin önemli bitkisel bir varlığı da sığla ağacı (Liquidambar orientalis Mill.) dir. Yer yüzünde mevcut 3 türünden birisi Kuzey Amerika, diğeri de Formazo ve Çin'de bulunan bu ağacın Liquidambar orientalis türü, Anadolu'nun yalnız Köyceğiz, Marmaris ve Fethiye bölgelerinde bulunmakta ve elde edilen değerli sığla yağı ürünü bakımından Türkiye için monopol bir nitelik taşımaktadır.

Adı geçen yörelerdeki toplam alanı 4316 hektar olan bu ağacın gerek yayılış alanlarının zamanla daraltılması, gerekse bundan kazanılan sığla yağının ilkel teknolojik yöntemler uygulamak suretiyle elde edilmesi gibi nedenlerle bu nadide ağaç, önemli ile orantılı olan bir ilgiyi bulamamıştır.

Bileşiminde bulunan çok değerli kimyasal maddeler, bu balzam'ın kozmetikde, parfümeride fiksator olarak kullanılmasını ve tıbbi preparatların hazırlanmasını ve nihayet preslenmesinden sonra arta kalan posanın da fümigan olarak değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır.

Türkiye'nin önemli ihraç ürünlerinden olması bakımından değil, aynı zamanda dünyadaki yayılış alanı bakımından da sadece Türkiye'de sınırlı bir alanda yaşama mücadelesini sürdüren bu ağacın da korunması, yetiştirilmesi ve üzerinde değişik açılardan bilimsel incelemelerin yapılması, gerek dünya tabiat bilimine hizmet bakımından gerekse doğayı koruma açısından zorunlu bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

- İNAL, S. 1967. *Tabiatı Koruma. Türkiye Tabiatını Koruma Cemiyeti yayını No : 10.*
- HUŞ, S. 1967. *Fauna bakımından Milli Parklar. Türkiye Tabiatını Koruma Cemiyeti yayını No : 10.*
- HUŞ, S. 1974. *Av Hayvanları ve Avcılık. İ.Ü. Orman Fakültesi yayını No : 1971/202. Orman Bakanlığı Milli Parklar ve Avcılık Genel Müdürlüğü, Avcılık ve Yaban Hayatı Dairesi Başkanlığının Av Koruma ve Üretme çalışmaları ile ilgili dokümanları.*

SPECIES FACING THE DANGER OF EXTINCTION IN LIGHT OF NATURE CONSERVATION IN TURKEY

Prof. Dr. Savni HUŞ

Abstract

Animals facing to the danger of extinction in Turkey and precautions taken by law and the present institutions for the conservation of nature are explained in this article. Beside this some information about the species that must be protected and bred in National Parks and Protection Areas established on the ecologically suitable districts of Turkey by the Ministry of Forestry, General Directory of National Parks and Hunting, are also given here.

We Turks are a nation in love with nature and have always had respectful relations with it. The roots of this love and respect is closely related with religious and geographical conditions which initiate all the way back at the times before history. As a matter of fact, what was recognized as God in the religions accepted by Turks before the Muslim religion were several elements of nature like the Mountain, Rocks, Water, Plants and Animals. Tree, forests and nature with its various styles has always occupied an important place in the Turkish Mytology, Folklore and Fine Arts. It is the Turks that have made the Horse, the Dog, the Sheep and the Goat into domestic animals, improved many different types of plants and made them available for farming purposes, and also introduced wild trees to the whole world with their tasty fruits, weeds and beautiful flowers. It is very well known that there was an increasing and fine taste at a certain period of the Turkish history with regard to gardens and vineyard decorations and flower culture. This era is spesificly known by the name of the flower significantly marked the era, as the «Tulip Era».

However, as time went by a regression period took over which easily clouded the honorable era that was always remembered with pride and honor; thus, after this, the national characteristics of Turks as nature lovers started fading away as compared to previous conditions. Occasional bare mountains and plains, degenerated grazing land and rivers flowing with no control have been the sorrowful witnesses of this fact.

The valuable and rare hunting animals that used to either fly over Anatolian skies or run about in the forests of the Anatolian peninsula, as well as the fish that decorated and enriched the sea, lakes and rivers around our country have gradually decreased as years went by.

Turkey has a steep and broken ground in the way of her soil structure and most of the land is on slanted ground. Climatic conditions are very difficult and unfavorable in many places. In addition to all these negative conditions of nature, unfortunately necessary preventive measures have not been provided in those fields like forestry, animal husbandry, agriculture and mining, all of which require close relations with the soil. As a result, heavy erosions of water and winds have been underway in various regions of the country. Basic natural resources of Anatolia like the soil, water, forests and rangeland have been misused since a very long time back in the history. Likewise, the hunting animals of the land and the sea have been left with no protection at all. Especially those new techniques introduced in hunting tools have been the main reason for the creation of the danger of full destruction and extinction of species of many rare hunting animals and fishes, which were particularly found in Anatolia.

In spite of all this, we should note that the Government of Turkey has been spending a lot of efforts since 1923 through education, cultural social and economical measures in order to remove such bad examples of the past and prevent the cases of continuing destruction of nature.

Conservation of natural resources and the handling of this matter from a legal point of view was duly emphasized first with the enactment of the Hunting Law. According to our recent scientific thinking, there many incomplete and defective parts in this law, which is currently in effect as «The Hunting Law No. 3167»; however, it still represents a reform by itself even at the date it was enacted.

In spite of this fact, the Hunting Law has been reviewed in an Advisory Meeting composed of all related Ministries, Universities and Hunting Organizations, whereby a draft law was prepared to be presented to the Parliament for approval. This new draft is different in many aspects like the alterations made in the scientific and technical definitions, articles limiting the hunting areas, the evaluations, supervision, amangement of hunting and breeding for hunting animals, executive organs for hunting activities, and the penalty clauses included in it.

LAWS AND ORGANIZATIONS RELATED WITH NATURE CONSERVATION IN TURKEY

The treatment of nature conservation as an advanced social and cultural issue and the intellectual processing in this issue has a very short history in Turkey. Modern thinking about nature conservation was initiated during 1940s in Turkey, when some writers tried their best to warn the Governments and the people in this area by means of articles published in books, magazines and newspapers.

The first time the subject of nature conservation was introduced within the concept of a law was when an article was included in the Forestry Law (dated as 1956 and numbered as 6831) about the National Parks, with the condition that they are within the boundaries of those areas under the forestry regime. The total number of national parks in Turkey established by making use of this article has reached a total of 16, covering an overall area of 236.015 hectares.

In addition to national parks and Nature Conservation Areas, a total of 184 recreation and outing facilities have been established under the same article, all for the

benefit of the people in various forest areas, as long as their locations were exempt from the National Park and Nature Conservation areas.

The names and locations of those National Parks in Turkey is presented as follows.

<u>Name of National Park</u>	<u>Location</u>
Yozgat Çamlığı (Yozgat Pine Forest)	Yozgat
Karatepe - Aslantaş	Adana
Soğuksu	Ankara
Kuşçenneti (Bird Paradise)	Balıkesir
Uludağ	Bursa
Yedigöller (Seven Lakes)	Zonguldak
Dilek Yarımadası (Dilek Peninsula)	Aydın
Spil Dağı (Spil Mountain)	Manisa
Kızıldağ	Isparta
Termessus	Antalya
Kovada (Kovada Lake)	Isparta
Munzur Vadisi (Munzur Valley)	Tunceli
Olimpos - Beydağları	Antalya
Gelibolu Yarımadası (Gallipoli Peninsula)	Çanakkale
Köprülü Kanyon (Köprülü Canyon)	Antalya
Ilgaz Dağı (Ilgaz Mountain)	Kastamonu

The new General Directorate of National Park and Hunting, established within the Ministry of Forestry, shall be an organization worthy of the importance attached to it by the Government of Turkey in nature conservation activities where on the total number of National Parks shall be increased and their management further developed in a more conscientious way.

In addition to governmental departments and directorates, there are some other organizations which are directly or indirectly related with the field of nature conservation. The largest of these is the «Turkish Association for the Conservation of Nature and Natural Resources», which was founded in 1955 first in Ankara with branches in other provinces to follow, as the first nature conservation organization with a contemporary basis, and the «Turkey Nature Conservation Fund» established in 1975.

In the meantime, it should be taken into consideration that the IUCN (International Union for Conservation of Nature) Ecology Commission Technical Meeting on Wetland Conservation was held in Turkey during 1967. The proposal pertaining to the inclusion of the current wetlands of Turkey within the MAR project, so as to provide multipurpose utilization from such wetland areas, and also the recommendation to establish a research center in Turkey in order to carry out studies on the wetland issue have formed the most yielding results of this meeting for Turkey as a whole.

In the meantime, it should be taken into consideration that the IUCN (International Union for Conservation of Nature) Ecology Commission Technical Meeting on Wetland Conservation was held in Turkey during 1967. The proposal pertaining to the inclusion of the current wetlands of Turkey within the MAR project, so as to provide multipurpose utilization from such wetland areas, and also the recommendation to establish a research center in Turkey in order to carry out studies on the wetland issue have formed the most yielding results of this meeting for Turkey as a whole.

NEW ATTEMPTS FOR THE PRESERVATION OF FAUNA IN TURKEY

On the other hand, Turkey has signed the International Bird Conservation Agreement in 1956, which is well - known as the Paris Convention and this decision has already been approved by the Parliament. Consequently, Turkey has established very good relations with organizations like FAO, IUCN, IWRB and CIC on the conservation of wildlife.

The main objective of such efforts exercised by Turkey both on national and international scale is to provide protection for various animals whole species are facing the danger of extinction. For this reason, with the cooperation of international organizations the Ministry of Forestry has established Wildlife Conservation Areas in 28 different locations of Anatolia and also Wildlife Production Areas in 15 different locations in Anatolia. In addition to this, the preparation of new projects have been already initiated by the General Directorate of National Parks and Wildlife to increase the number of such establishments.

Although there are many wild animals in Turkey which require protection and production, there are some among them that require urgent and absolute attention with respect to protection and production. These can be listed as follows :

- Fallow Deer (*Dama dama*)
- Gazelle (*Gazella subgutturosa*)
- Wild Sheep or Mouflon (*Ovis m. Anatolica*)
- Red Deer (*Cervus elaphus*)
- Chamois (*Rupicapra rupicapra*)
- Wild goat or Bezoard goat (*Capra aegagrus*)
- Roe Deer (*Capreolus capreolus*)
- Anatolian Leopard (*Panthera pardus tulliana*)
- Felis Lynx Caracal (*Caracal caracal*)
- Bold Ibis (*Geraniticus eremita*)
- Caucasion Snowcock (*Tetraogallus caspius*)
- Caucasion Black cock (*Lyrurus mlokosiewiczzi*)
- Pheasant (*Phasianus colchicus*)
- Francolin (*Francolinus francolinus*)
- Little Bustard (*Otis tetra orientalis* and *Otis tarda tarda*)
- Trout (*Salma trutta*)

Some of these animals are preserved not only in the reserve and production areas, but also within National Parks since they are very important as wildlife conservation areas. Some examples for these are the conservation of Anatolian Leopard in Dilek Yarımadası (Dilek Peninsula) National Park, Roe Deer and Fallow Deer in Seven Lakes National Park, Roe Deer and Francolin in Karatepe - Aslantaş National Park, and the preservation of various other hunting animals and wild birds as befitting the ecologic conditions in other National Parks, and also the protection of Salmon (*Forrelle*) found in lakes and rivers within some national parks or reserve production areas.

Some animals that live especially under the ecologic conditions of the Mediterranean region and South Eastern Anatolia carry an importance both scientifically and economically for conservation and these are namely some mammals like fallow deer, wild goats, gazelles and some birds like francolin, Caucasion snowcock and Bold Ibis.

Fallow Deer (*Dama dama* L.) :

In 1877, Alston and Danford stated that this animal could be found in large numbers at the South Anatolian plains. However, it has been expressed that destruction has almost reached the stage of extinction since then for such species. Thus, the book written by Ellerman and M. Scoot indicates that the number of these animals currently are insignificant.

On the other hand, the results of inventory studies made in 1964 jointly by the Faculty of Forestry and General Directorate of Forestry indicate that this type of fallow deer (*Dama dama* L.) and wild goats are found in Düzlerçamı forests of Antalya, Aksu valley forests within Melli and Çandır regions, the Karabük region of Manavgat, and the area that reaches all the way to the historical Zerk ruins at the Olukköprü Location within the boundaries of Balıbucağ series, and also in the areas known as Kapan which is between the Taşağıl and Avson regions. Based on this fact, in 1966 the General Directorate of Forestry established a Deer and Wild Goat Conservation Area of 14.000 hectares, and also in 1966 they formed a Deer Production Area of 29,54 hectares at Düzlerçamı location of Antalya. In addition to these, in 1967 an area of 7.000 hectares has been set aside as Deer Conservation area at Kovada location within the boundaries of Eğridir Manavgat in Isparta. Beside this a deer breeding area has been established in the region of Muğla - Gökova and Muğla - Marmaris.

Gazelle :

One of the many different types of gazelles in the world which is called «*Gazella Subgutturosa Guldenstaedt*» is conserved and produced over 26 Ha. area at the Ceylanpınarı State Farm of Urfa.

Francolin (*Francolinus francolinus*) :

This animal lives in Haruniye, Osmaniye and Amik valley locations of Anatolia as well as in Karabucak mountains of Tarsus and Lower Adıran region of Kadirli and Maraş. Therefore it is generally stated that Western and Southern and partly South Eastern Anatolia is recognized as the home of this special bird.

Francolin has a very tasty meat and many hunters have run after it for this reason. It is also due to this fact that the total number of these birds have decreased significantly and nowadays they require to be reserved.

In order to preserve and produce this bird, which has a touristic value attached to it, the General Directorate of Forestry established a francolin preservation area of 1.600 hectares in Tarsus - Mersin and also a francolin production area of 1 hectare at Karabucak region during 1969.

Caucasian Snowcock (*Tetraogallus caspius* - Pallas) :

This is a bird that weighs around 3 - 4 kilos and is almost the size of an average Turkey, which lives at an altitude of 2500 - 3000 m. at the North, North - Eastern regions of Turkey as well as higher valleys of Taurus mountains where one comes across a large number of wild goats. The biotype of this bird has not been sufficiently analyzed yet and it is for this reason that high interest is attached to it both scien-

tifically and touristically. With this respect, the General Directorate of Forestry has set aside reserve areas of 15.000 hectares at Cehennemdere location in Mersin and 10.000 hectares at Karanfil Dağı location in Adana for the preservation of this bird as well as the wild goats in this area.

Bold Ibis (Geranicus eremita) :

This a bird that used to live in the south of Europe, which due to population increase and the development of factories they moved down south to Yugoslavia and Turkey and their last resord nowadays is at Birecik in Urfa Province where they are confronted with the danger of extinction. As a matter of fact, in 1953 there used to be more than 200 couples in Birecik, whereas now they have decreased to 35 in all. The reason for this is the fact that their incubation centers have been invaded by human beings and also they have been effected by the pesticides used for agricultural protection activities.

The people of Birecik recognize this bird as a holy animal. The migration of this bird to Birecik is rated as an indication of the end of winter and the start of spring. It is rumored that the return of this bird to Birecik is closely related with the escape and arrival of Noah's Ark from the floods. The people in this region always mark this day by annual celebration activities.

In light of nature conservation and environmental problems, another significant plant that should be emphasized and preserved besides animals is the Sığla tree (*Liquidambar orientalis* Mill.), found in the South Western Mediterranean Region and especially the Aegean Region. Among the three different types of this tree found in the world, one of them exists in South America, the second in Formoza and China an the third which is the *Liquidambar orientalis* type only in Köyceğiz, Marmaris and Fethiye regions of Anatolia. There is a lot of importance attached to this three due to the fact that the oil extracted from it is a monopoly of Turkey only.

The area covered with this tree in the above mentioned regions totals to 4316 hectares. However, due to both as a result of limitations on the expansion of this tree by time and also the primitive technological methods used in the extraction of oil produced, this rare tree has not been as interesting as it should be relative to its importance.

The most valuable chemical material found in its content results in the utilization of this balsam in cosmetics and perfumery as a fixator, in the preparation of various chemical mixtures, and also the sediments left over from the pressing machine is further evaluated as a fumigant.

This tree which is giving a struggle of life in a limited area within Turkey, requires conservation and reproduction not only because its significance as an export item for Turkey, but also because of its restricted plantation throughout the world. Furthermore, various scientific analysis on this tree is a must both to serve the natural sciences and the conservation of nature on a world wide scale.